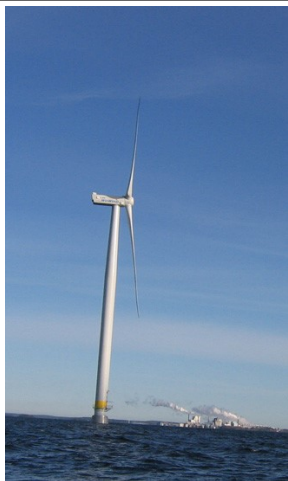

Bränningen

Medlemsblad för Söderhamns Kust- och skärgårdsförening

Nummer 3 2009

HÖSTMÖTE 19 Nov kl 19.00 SMS Klubblokal

Tema: Storjungfrun med det blivande naturreservatet och vindkraftssatsningen. Information från kommunens handläggare.

Övriga frågor: Djupviksudden

Kaffe och smörgås serveras.

Välkommen !

Adventskaffe

Traditionsenligt adventsfirande i vårt Fiskaremuseum.

Söndag den 29 Nov mellan kl 1400-1700. Fotoutställningar från Stålnäs, Rönnskär, Enskär och Grimshararna.

Välkomna !

Besök vår hemsida för aktuell information om vår Kust & Skärgård !

www.skargardsforeningen.se

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Ordförande

Lennart Andersson
lennart.andersson@soderhamn.com
0270-285539, 0270-33030, 070-8168411

Kassör

Barbro Olsson
barbro.olsson@soderhamn.com
0270-14915, 0270-60573, 073-0235755

Sekreterare

Hans Fryklund
hans.fryklund@soderhamn.com
0270-281108, 070-5424855

Övriga styrelsemedlemmar

Astrid Forslund, Björn Eriksson, Bengt Hedman, Johnny Andersson,
Björn Larsson, S-G Johansson:
Suppl: Stig Berglund, Tord Sundberg, Hans Wennberg, Stig Hedman

Redaktion Bränningen

Lennart Andersson, Sture Claesson, Hans Fryklund

Hemsidor

www.skargardsforeningen.se www.svartsundsranan.se

E-post: info@skargardsforeningen.se

Vi behöver förbättra vår kommunikation..

Vi har vår hemsida, Bränningen, årsmötet, höstmötet och en del andra arrangemang, men oftast är det en "enväggig" kommunikation.

Vi vill ha till en "tvåväggig" kommunikation. Diskussioner , debattinlägg, frågor och svar. Vi vill därför komplettera våra kommunikationsvägar genom att ni skickar ett mail till oss, så att vi kan göra en sändlista.

Det innebär att så fort det är något på gång, skickar vi ut ett litet enkelt nyhetsbrev, som vi också hoppas på att få kommentarer omkring, för eller emot, eller svar som jag kommer gärna och hjälper till.

Skicka ett mail till följande adress:

lennart.andersson@soderhamn.com och märk mailet med **Sändlista Skärgårdsföreningen.**

Vi hoppas på många sådana mail som gör att informationen från Styrelsen blir betydligt snabbare än de kommunikationsmedel vi kan använda idag.

Efter förra numret har vi fått några som anmält intresse, men vi behöver betydligt fler adresser. Det första nyhetsbladet dyker upp i början på december, så passa på att skicka din anmälan redan nu.

Lennart A

Lennart A

FYRVISNING STORJUNGFRUN

Lars Lindstedt, i vit tröja, berättar om fyren och Storjungfrun

Med mycket kort varsel kunde en visning av Storjungfruns fyr anordnas den 5 juli 2009. Då det var s.k. Kyrkhelg på Storjungfrun denna dag och dessutom bröllop i kapellet så det fanns många besökare på ön vilka då passade på att gå upp i fyren.

Visning kunde genomföras med hjälp av Svenska Fyrsällskapet, Sjöfartsverket, Skärgårdsföreningen samt Lars Lindstedt, Lars som är "uppfödd" på Storjungfrun kan det mesta om både fyren och ön

Det är vår förhoppning att vi skall kunna upprepa denna fyrvisning sommaren 2010, då med lite längre planering och marknadsföring.

Gässlingen är ett grund en bit ut i Vänern söder om Karlstad. Grundet är ganska likt Storgundet utanför Storjungafrun, dock betydligt mindre. Här står nu 10 vindkraftverk, varav 3 st är i drift. Förhoppningen är att alla skall vara i drift före årsskiftet.

Vindpark Vänern är ett offshore-projekt som omfattar 10 st 3 MW vindkraftverk, placerade på Gässlingegrundet i norra delen av Vänern, ca 7 km söder om Skoghall.

Vindturbinerna kommer från DynaWinds finska samarbets-partner WinWinD och tornen är tillverkade i DynaWinds egen fabrik i Kristinehamn. Navhöjden på vindkraftverken kommer att bli 90 meter och rotordiametern 100 meter.

När vindparken tas i drift kommer den att förse 20 000 hushåll med miljövänlig energi och minska koldioxidutsläppen i Norden med 90 000 ton per år.

De 10 verken har olika ägare. Det första verket som är i drift ägs av en ekonomisk förening som har 1099 medlemmar. I september levererade det verket 920 000 kWh. Ett annat verk ägs av Kyrkan. Här kommer kraften bokstavligen från ovan. (På omslagsbilden syns Skoghallsfabriken i bakgrunden.)

Vindpark Vänern har tagit 10 år att förverkliga från det att förstudien var klar fram till att sista rotorn var på plats .

Hur lång tid kommer det att ta innan Vindkraftsparken på Storgundet är klar ? Kom och ställ frågor den 19 nov.

Gässlingen den 10 okt
Lennart Andersson

ORNDAGEN 2009

Göran Grundén-Svensson samt Lars Olsson informerade om, samt demonstrerade, kajakpaddling.

SMS anordnade sedvanlig "Orndag" där vi var behjälplig med kaffeservering samt ansvarade för tipspromenaden. Orndagen lockade mycket publik/båtar och vädret var utmärkt. Tipsrundan lockade ett 30-tal besökare som försökte svara på de finurliga frå-

gorna som Hans Fryklund sammanställt. Ingen lyckades pricka in 12 rätt, men 10 rätt lyckades

Djupvik Bygga eller bevara?

Bergviks Skog har nyligen presenterat ett förslag till bebyggelse av Djupviksudden. På översta bilden syns några av de 17 sågverk som fanns i Söderhamnsområdet i slutet av 1800-talet. Djupvik var ett stort sågverk, med arbetarbostäder, skola, affär mm. I den översiktsplan som finns klaciferas området som en historiepark. En rad föreningar har samlat sig kring ett bevarandeförslag. 2008 lämnade Anders Persson och Torbjörn Andersson ett förslag till kommunen på att bevara området samt satsa på en upprustning av gamla skolan till ett Skärgårdscentrum.

Bild 1: Sågverkskarta anno 1887

Bild 2: Bergviks plan för bebyggelse.

Bild 3: Skärgårdscentrum

Den 19 nov på Medlemsmötet behandlar vi Djupviksfrågan. Kom och tyck till.

A historical map titled 'KARTA öfver Sågverk och Lastageplatser inom SÖDERHAMNS DISTRIKT 1887.' The map shows a coastal area with several sawmills marked by red saw icons and wharves marked by red triangles. Labels include 'Jämsbo', 'Djupvik', 'Värk', 'Långvik', 'Långvik Sandvik', 'Sundarne', 'Kallvik', 'Rindöhall', and 'Rindö'. A red line runs along the coast. The map is labeled with a large '1' at the bottom left.

An architectural site plan for Bergvik's development. It shows a grid of buildings with various numbers (e.g., 3:57, 3:29, 3:27, 3:54, 1:30, 1:31, 1:28, 1:25). A large building is labeled 'Skola'. Other labels include 'Djupvik', 'Sim', 'Småstugor', and 'Bergvik'. The plan is labeled with a large '2' at the bottom left.

An artistic rendering of a coastal development. It shows a green area with several red buildings, a blue lake or bay, and a small boat. The rendering is labeled with a large '3' at the bottom left.

Sidan 7

Höstens första styrelsemöte hölls hos Björn Larsson på Rönnskär. Innan mötet fick vi en guidad tur av Björn på Rönnskär. Bakom kameran var Hans Fryklund. Fr v: Astrid Forslund, Barbro Olsson, Stig Hedman, S-G Johansson, Johnny Andersson, Lennart Andersson, Björn Larsson och Bengt Hedman.

Styrelsen har under de två senaste åren försökt förlägga två av sina möten pr år ute på öarna. Stålnäs, Skatan, Segelvik, Grimshararna och Rönnskär har besökts. Dessutom har man besökt Enånger och Borka båtbyggarmuseum vid ett sammanträde.

På bilden till här nedan testar Bengt den nya bron nya bron på Rönnskär. Den höll. I bakgrunden radarmasten.

Vid Rönnskärmötet blev det diskussioner om Bergviks skogs planer på att bebygga Djupviksudden. Rapporter från sommarens arrangemang samt synpunkter på nästa års öppethållande på Gäddan.

Vi har ett problem med öppethållandet på Gäddan. En dag i veckan tycker många är för kort öppethållande, men med endast ideella krafter klarar vi inte mer.

Lennart A

WIXNER

ENTREPRENAD AB

Stora som små projekt till fasta priser

- VA-arbeten
Trekammarbrunn
Dränering
Dikesrensning
Rivning
- Schakt för husgrunder
Vägrenhållning
Planering
Dikesrensning
Plattläggning

Wixner Entreprenad i Söderhamn AB
Kungsgatan 40
826 37 Söderhamn
Tel: 0270-42 89 42, 070-668 16 37
Fax: 0270-42 89 43
claes.wixner@wixnerentreprenad.se

FISKARE
MUSÉET *Gäddan*

Sommaren 2009 var museet öppet som vanligt varje torsdag från midsommar till mitten av augusti. Det visade sig att endast juli månads öppettid lockade besökare. Totalt noterades c:a 200 besök. Även i år hade vi Galleri med 3 skär-gårdskonstnärer som utställare. Det var Göran Strandow, Eilert Andersson och Anders Persson. Konstnärerna ordnade på eget initiativ även öppethållande på fredagarna.

Vid utvärderingen vid sista styrelsemötet beslutades att även nästa sommar ha liknande arrangemang, men endast 1 dag. Om utställare kan ordna folk för att ha öppet fler dagar är det OK. Till nästa säsong skall skyltar och informations-tavlorna vara klara. I år var det provisoriska skyltar uppsatta.

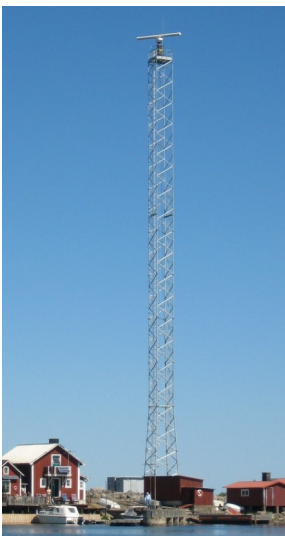
Lennart

NY FYR

Vi läser allt oftare om fyrar som släcks och fyrar som tas bort.

Det är då glädjande när motsatsen sker, sommaren 2009 kunde vi se att Otterhällans fyr byttes ut till den helt ny och modern fyr. På bilden ser vi Sjöfartsverkets servicefartyg "Fyrbjörn" lyft nya Otterhällans fyr på plats.

Nya ljuspunkter i Söderhamns skärgård.

Den nya radarmasten på Rönnskär är nu i drift, masten har försetts med s.k. hinderljus, 2 röda lyktor i masttoppen.

En återblick på staden Söderhamn

Apotek: Innehavare F. Sjöqvist åren 1763 – 1789

Bibliotek: Folkbibliotek startar 1931 . Blev senare Söderhamns stadsbibliotek.

”Blenda” passagerarbåt som trafikerade i skärgården åren 1856-1941

Blåsorkestern på Östra berget Vem minns inte den färnämliga musiken ?1915-1955

Storbranden 1876.

Brandstationen vid Köpmantorget. Bygdes 1886, revs 1954

Bryggeriet Svenssons 1854

Brädgården brann 1942. Brunna värdet c:a 3 miljoner kronor. 12 brandkårer deltog i släckningsarbetet.

Elektriskt tåg Gäve-Söderhamn-Kilafors 1953

Fiskbryggan .Fiskförsäljningen upphörde år 1976.

Flickskolan byggdes år 1881

Godtemplarloger startades år 1882

Hälsobrunnen Brunnbacken 1736-1875. Anlades av rådman Halfvard Hedenberg

Hälsinge regemente etablerades i Mohed år 1689. Flyttades till Gävle år 1909.

Järnbron anlades år 1900 intill Fiskbryggan

Järnväg Söderhamn-Bergvik anlades år 1861. Västra station 1886-1957

Kur-huset ”gamla lasarettet” byggdes år 1833, brann ner under storbranden 1876.

Kvarnen Anlades år 1752. Nedlades under 1930-talet.

Kyrkan Grundlades 1685. Invigdes 1693

Lasarettet nuvarande klart 1880

Läroverket Elementar 1861

Magasinen. De vid ån tillkom efter 1886

Mariakyrkan byggdes omkring 1620. 51 alnar lång, 16 alnar bred. Förstördes år 1721

Oxtorget . Torgdagarna på Oxtorget upphörde 31 juli 1878

Stationshuset SJ byggdes år 1886

Strandpaviljongen var i verksamhet under åren 1915 – 1945

Teatern Uppfördes år 1881

Tidningar ”Hälsi” 1847, ”Söderhamns-Tidning” 1878, ”Söderhamns-Kuriren” 1895

”Uhrs Källa” Var i bruk åren 1759-1900. Anlades av landsskrivare Nils Uhr.

Ålderdomshemmet. Det gamla vid Norrtullsgatan 19, byggdes år 1875.

ABF:s studiecirkel ”Staden din hembygd” 1985

Johnny S Andersson

Ur Lars Brolins arkiv

I varje nr under 2009 kommer vi att publicera bilder, handlingar eller dokument från Lars oerhörda samling. Vi framför vårt tack till Lars för att vi får publicera materialet, som speglar sjöfarten i Söderhamn.

Håll tillgodo.

Nº 33

Motorskötarsintyg

Att Skeppmäklaren Herr Nils Brolin
Stugunnd genom inför mig skedd prifning
styrkt sig äga nitig kännedom om ex-
plosionsmotors skötsel och sättet för dess
funktionerande vantar honom, jämlikt § 9
mom. 2 i Kgl. Förordningen angående befä
i svenska brantefartyg af den 29 Mars 1912
härmed till bevis meddeladt.

Söderhamn den 19 oktober 1919

Filip Westerblom
af Kon. Bef. Kapt. i Gefleborgs Lin
förordnad Sakkunnig.

WID BRIGGEN DAGNYS UTSKJUTNING FRÅN STENÅKERNES SKEPPSWARF DEN 18 juni 1878

De gamla hafva oss gifvet krafven
Att timra skeppa och att plöja hafven
och häfden sagt, att gamla drakar
de togo pris utaf tusen hakar

Ett lof, som gick öfver verlden vida
Blev Frithiof egnadt för hans Ellida
Rättmältigt är och att prisad bli
Då skepp man förer med stil uti

Ett sådant ett just idag fått dopet
och ren den unga står högt i ropet.
Som vinden skifta väl smak och tycke
men Dagny erkänts som mästerns tycke

Löst från de fjettrar hon länge burit
Hon nyss åt Neptun sin trohet svurit
och ligger redo att ge sig af
Att strida käckt på det vida haf

En oskuld ännu, så ung för verlden
Bäst några råd taga med på färden
Om kurs och vändningar de Dig påminna
uti vårt sjölag Du kan dem finna

Skulle Du ligga för babords halsar
du ser en medbror som mot Dig valsar
för all del glöm ej att genast falla af
Du eljest skulden blir om skutan går i kvaf

Ej nånsin låt det gå i fåvitska och yra
från kortet räkna ut den kurs Du bör styra
Ty mången strand det finns som om skeppsbrott tigger
och därför nödigt är att se till huru landet ligger

Inför Neptun hafva vi Dig nu presenterat
och Ditt prestbetyg va hafva annoterat
för den nu börden kunskap lystes
att Du är Helsingetös och Blendas syster

Med sådant förord trygg Du börjar färden
Det gäller högt jag tror i hela kända verlden
Till slut den bästa önskan som man hysa kan
Må lyckan bli Dagnys bästa man

Glimtar ur loggboken 2009.

Sidan om 2009 är full nu. Sommarens loggboksanteckningar kan läggas till handlingarna. Upplevelser, väder, överraskningar, spänning, dramatik... vackra vyer. I Söderhamn med omnejd och inte minst i skärgården kan allt hända. Det är bara att man är där när det händer. "Konsten att vara där" är titeln på en av fotografen Christer Strömholms mästerliga fotoböcker. Väl "där" har han nämligen sett och registrerat.

Jag har varit där, snart 70 somrar, på samma holme bara en landmil från Söderhamns centrala delar och registrerat, förändringar och händelser. Nu tar det till exempel en knapp halvtimme in till E-Center om man glömt något till hushållet. För ett halvsekel sedan tog det den tiden och lite till för att i fem knop tuffa till kajen på Hörnbacka och sedan knalla upp till Djupviks Konsum i samma ärende. Men för det mesta klarade vi oss med fiskaren Fritz Nymans strömming på holmen och mjölken från Morviken. Så själva staden kunde vi barn lämna därhän och glömma i tre hela månader.

Nyss var det optimistisk försommar. Vi skärgårdsbor trodde på sol och sommar och våra vänner djuren trodde på att föra sitt släkte vidare, till nya somrar. Hur

det gick med vädret vet vi. Målningen av stugan blev något förryckt av ovälkomna regndagar och antalet dagar med sjöbris och vattentemperatur över 20 grader blev lätt räknade. Men djuren och fåglarna satsade för fullt, som vanligt. Skracken hade letat sig in i vedboden trots att jag trodde jag täppt till alla ingångar runt väggarna. Talgoxen matade i holken på stugväggen och de tre mäsungarna kunde, den 15 juni, lämna sin trygga plats bakom stugans skorsten och ta sig ner till stranden. Hur skulle dom kamouflageklädda dunbollarna klara sig? Vitkindade gässen sam redan runt holmarna med en svans av väluppfostrade ungar. Men ibland fick vi köra bort dem från "vår" gräsplätt vid stugan. Dom hade ju ändå inte vett att städa efter sig. Skarven är för det mesta utom synhåll, men huserar längre ut i alltför stora skaror tycker nog många.

Ute på fjärden vaknar båtarna en efter en när barometern stiger. Då sätter många sprätt på sina 50-60-70 hästkrafters styrpulpetbåtar, en och annan vattenskoter skjuter iväg som ett spjut. På en minut har man korsat fjärden. Men man hinner kanske njuta ändå fast lite kortare tid än i en eka. En del föredrar segling när de vill ta del av naturens tjusning och dra nytta av dess krafter. Spännande att fått vara med på regattan ”Storjungfrun runt” eller att få uppleva barnbarnets framsteg i Optimistjollskolan i Segelvik; dessa påläggskalvar att föra den anrika och miljövänliga segelsporten vidare, inte minst i Söderhamns Segelsällskap. – Förresten, vart har alla vindsurfingbrädor tagit vägen? Vi sålde våra två till Bollnäs denna sommar. –

Traditioner skapas och hålls vid liv av eldsjälar. Allt skulle upphöra utan eldsjälar. Söderhamns Motorsällskaps och Skärgårdsföreningens ”Orndag” håller på att bli tradition, så även det vackra vädret, som naturligtvis bidrog till att det var rekordmånga båtar i år, som låg som ett pärlband längs stranden. Den fullmatade kajen gnistrade på långt håll som en diamanter när vi kom över Ornbukten och trängde oss in bland gyttret av plastskrov och ”Moa”, som kronan på verket. Vi fick oss en plats med vår gamla träbåt av Petterssontyp, som nu gjort sin 51:a sommar i familjens ägo. Andra skärgårdstraditioner är Källviks gedigna sommarprogram, IOGT-folkets satsning på sitt sommarparadis i Morviken, Präst- eller kyrkhelgerna i de gamla kapellen på Storjungfrun och Prästgrundet och på några andra platser i skärgården för att nämna några exempel.

Men ändå är nog den bästa traditionen frukosten på altanen i morgonsolens glitter när sjöbrisen börjar krusa vattenytan. Filmjölken med nyplockade smultron eller lite senare på sommaren en näve bär från svartvinbärsbusken. Och så kvällarna, när solen går ner i ”Gla’hålet” och borgar för en fin dag i morgon också, enligt ”de gamle”. Solen har fått en större chans nu när två stora björkar och en tall jämnats med marken, dessa träd som smugit sig på oss, upp till en 15-20 cm varje år. Det blir mycket på en mansålder.

Så blir jag med ens varse den krassa verkligheten. Där, på grannholmen, 50 meter bort skimtar en mörkpälsad krabat, som ålar sig fram i strandkanten, han stannar till och kanske undrar över oväsendet från några måsar ovanför hans huvud. Minken! Måsarna har sett den men vad bryr sig minken om deras tafatta försök att avvärja faran. Ingen av ”våra” tre måsungar fick känna luft under vingarna i år heller!

Sture Claesson

Adressetikett

B

Porto

Avsändare

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening
c/o Barbro Olsson

Gästrikevägen 9
826 39 SÖDERHAMN

Kust&Skärgårdsföreningens målsättning är att värna om kustens miljö och dess kulturarv. Detta gör vi bland annat genom att träffas måndagkvällar eller ibland på dagtid, i vår klubblokal Gäddan. Titta på vår hemsida under Aktuellt. Där finns våra träffar inlagda. Vi jobbar ibland praktiskt, ibland diskuterar vi händelser och historier. Skriver och katalogiserar, samt inte minst viktigt, tar en kopp kaffe och macka. Vi välkomnar alla som är intresserad av Skärgården och dess miljö.

"Formell utbildning ger dig en inkomst. Egen utbildning ger dig en förmögenhet." - Jim Rohn

Söderhamns Kust & Skärgårdsförening

Bg 5705-0700

Medlemsavgiften är 150:-